

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

caput decimum quintum. De prima Calvinisticae Ecclesiae forma, deque
manducatione Calvinistarum quae postea Coena dici coepit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

plures quam vlli aliteri Episcopi, Prælati, Reges ac principes ex omnibus terræ partibus interfuerunt, hanc præstationem edic: Ecclesiam semper integra fide custodiuisse id quod ab Apostolis accepit, qui ei regulam officiorum Ecclesiasticorum tradiderint. Abeatissimis S. Petro & Paulo, qui Romæ mortui quiescunt, ipsum modum sacrificii celebrandi accepisse, qui huc usque inuolabiliter sic conseruatus.

An ex tam infinita assistentium multitudine neminem putamus inuentioni huic, si humana & diabolica, vt impii isti loquuntur, ac non multo potius cœlestis ac diuina semper esse habita, contradicendum fuisse? At cæca hæresis nihil ominis etiam nunc sacro sancto huic sacrificio, à prima ac posteriori Christiana antiquitate recepto atque approbato, obmurmurat. Atqui non de nomine, sed de re ipsa disceptandum est: Arrianis olim responsum fuit, *ὁμοῦσιον*, seu substantialis nomen, tamquam nouum & in sacris litteris inusitatum calumniantibus. Hoc illud sacrificium est, cuius mentio fit in Actis Apostolorum, quod nimirum Apostoli sacrificio ac precatoni intenti fuerint. Hoc illud est à Malachia prædictum sacrificium. Quod quidem S. Augustinus² in sermonibus suis Missam appellat. Sermones vero hos non suppositicios, sed ipsius Augustini genuinos esse, ipse Petrus Martyr fateatur. Siue ergo hoc sacrificium cum Græcis *Liturgian*, siue cum Armenianis *Corbon*, id est, oblationem, siue *Canonem vniuersalem* cum Æthiopicis, *Carbon*, id est oblationem, cum Ægyptiis, siue *Alcorban*, id est, Sacrificium, cum Arabibus, siue *Missab* cum Chaldæis appelles; idem nihilominus erit sacrificium, quod in Ecclesia Dei semper celebratum fuit, & ad finem usque Mundi celebrabitur. Hæc illa sancta Missa est, cuius antiquissimus Gallicarum rerum scriptor Gregorius Turonensis tam sæpe meminit; cuius ab Apostolis celebratæ in Vaticana & Regum nostrorum bibliothecis formulæ exstant: qualis illa est S. Iacobi Apostoli, à Constantinopolitano Concilio ante mille annos pro authentica recepta, quam & nostris temporibus Ieremias Patriarcha protali agnouit, vt Crusius Lutheranus ipse in Turcogræcia sua faretur. Formulâ huius Græce conscriptam doctissimus vir R. P. Fronto Ducæus in Catharinæ Medicæ bibliotheca vidit. Similis etiam à S. Marco Euangelista conscripta in quodam Calabriæ monasterio, Ordinis S. Basilii, reperta est.

Quod si præcorum Papistarum, vt vobiscum loquar, testimonia vobis non satis faciunt; agite, primos vestros Calvinistas audite. Bullingerum inspicite, apud quem Missæ formula, vt ea post Apostolorum tempora vtitata fuit, nostræ plane per omnia similis, exstat. Vt Centuriatores taceam, qui diuersis locis eandem similem omnino prodiderunt. Plura hæc de re differere hoc loco nihil attinet, quum totum hoc argumentum à præstantissimis viris, Murerio, Richeomo, Bordesio, & aliis non minus docte quam copiose pertractatum, atque eius qui sacrificium hoc abolere conatus est, non error modo, sed & impietas clarissime ostensa sit.

DE PRIMA CALVINISTICÆ ECCLESIE
forma, deque Manducatione Calu-
nistarum quæ postea Cœna dici
cœpit.

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

ARGUMENTVM.

- I. *Caluinistica Ecclesia diu nullam certam formam Ecclesie habuit.*
- II. *De clandestinis Calvinistarum cœtib.*
- III. *Formæ cœnæ Caluinisticae, quæ Manducatio tum appellabatur.* (uenit.)
- IV. *Narratio casus cuiusdã qui dum ea celebratur e-*
- V. *Complures Calvinista Catholicos se simulant.*
- VI. *Derebus aliquot dubijs Protestantium in Germania & Geneuatiũ theologorum sententias exquirunt.*

TAM fanatico spiritu animique incertitudine agebantur omnes illi, qui à Calvino seducti à vera Ecclesiæ semita exorbitarant, & in Francia circumcursitabant, vt nec quid facere, nec quam formam Ecclesiæ suæ dare vellent, satis constitutum haberent. Quisque cubiculum suum pro templo atque oratorio habebat, ibique quibus vellent modis Deo sacrum faciebat, & si diis placet seruiebat: non aliter quam si nulla vnquam Christiana religio, nulli certi colendi ac precandi Deum Sacramentaque administrandi ritus existissent. Fideles illi Dei filios, vti & omnes veteres hæretici, S. Augustino norante, se iactabant. Quod si forte pauculos aliquot collegissent suosque fecissent, in speluncis locisque secretis conueniebant, non tantum vt suo modo sacra face-

L1 rent,

rent, verum etiam de religionis ejusque propaganda modis inter se conferrent. Ibi alii Saxoniam, alii Tigurinam, complures Genevensis Fidei Confessiones in medium producebant: sed sensim Calvinismus Lutheranismum multis parafangis superavit. Calvinus enim etsi Argentorati desideret, oculos tamen undiquaque circumferebat, ac scripta sua tam Latina quam Gallica, Fidei compendium continentia, circummissitabat. In quibus spargendis multi tanto ardebant fervore, ut nec rei familiari, nec vitæ etiam parcerent. Vix lucem aspexerat Calvinus Catechismus, quum statim in omnes ferè linguas, Hebraicam, Græcam, Latinam, Italicam, Germanicam, Polonicam, Anglicam, Scoticam, Belgicam, & Hispanicam translatus fuit: ut scilicet omnibus nationibus novum hoc innotesceret Evangelium. Quæ res dici vix potest quantam animarum stragem dederit, eorum nempe qui glandes ambrosiæ, putres lacunas ætari, stercus margaritis præferabant, & terram in Novatorum istorum, quam cælum in SS, illorum Patrum speculo aspiciere malebant.

II. Dum ita in occulto, metu legum, novæ religionis cultores delitescunt, erant inter eos qui Monitores (*Adverfisseurs* Gallice) appellabantur, qui fratribus symbolum & locum in quo conventiculum habendum, & simiarum more aliqua religionis imitatio exprimenda esset, indicabant. At velut insauftæ illæ & à reliquarum consortio exelufæ aves non nisi noctu circumvolitant, vixque ullum fomnum ac quietem capiunt: sic quoque novitii isti Christiani tum maxime

*Quum tacet omnis ager, sylvæ piteæque volucres,
Atque homines pecudesque simul sopor altus habebat,*

cœtus suos obibant. Quæ quidem res multis impudicis factis, ut quidam perhibent, occasionem dedit, spirituali charitate in carnalem amorem conversa. Fama certè ferebatur, precibus factis, lumina non secus atque olim apud Adami in Bohemia, extinguunt, tumque à singulis quam quisque veller, comprimi. Hic quidem cœtum obeundorum mos, præsertim in vasta illa Parisiorum urbe, diu fuit usurpatus, atque inde, Monitorum illorum, tamquam amoris inter feminas & viros proxenatarum opera, multorum pudori vel fraus facta, vel vis illata. Audi quid Cayerus, testis in hac re fide dignus dicat *Seniores*, inquit, *præsertim in occultis ecclesiis, sub se Monitores quosdam habebant: quorum tamen munus, ob multa quæ inde prove-*

nerunt scandala, postea sublatum fuit. Vide quomodo illi Ecclesiæ exemplo, ad tempus aliasque occasiones sese accommodent, formamque mutant, ut & in multis aliis rebus. Quæ vero illa scandala sint, addit Cayerus, Feminis scilicet nonnunquam unum locum pro alio fuisse indicatum, unde illæ in maxima pericula & angustias inciderint. Quod quidem exemplum, inquit idem Cayerus, bene considerandum est iis, qui sub precum prætextu noctu ita oberrare amant: quum interim à vera Ecclesia separati sint. Nec vero nocturnæ à D. Paulo habitæ prædicationes lucifugas hos excusare valent: quum Spiritus Sancti Ecclesiam semper gubernarit, & à pollutionibus ejusmodi integras servarit. Hæc Cayerus, qui sane plura sibi comperta, addere potuisset. Porro ne cœtus ejusmodi facile deprehendantur, eis habendis domus quam commodissime sitæ, multique pseudorhyris instructæ eliguntur, ut nec ingredientiæ facile notari, & superveniente periculo tanto facilius elabi possint. Minister vero qui concionem habet, fritillum & chartas lusorias in promptu habet, periculum lusus prætextu discursurus. ut Luperaltus cum Lutheranis aliquot Lutetiæ deprehensus fecit. Melius illi atque honestius, qui calculis computatoriis ac rationum libris ad eam rem abutuntur.

III. In his cavernis locisque occultis novelli isti Christiani initio formam aliquam Cœnæ cœmenti sunt, quam manducationem appellarunt, à Calvino primum iis traditam, quos in Crocellæ speluncis docebat, antequam scilicet ordinem illum & modum Cœnæ celebrandæ, qui in Calvinisticis cœtibus jam observatur, præscripsisset, quod demum factum est Anno MDLVII. quo Catechismus suum absolvit & foras dedit. Sed formam hujus Manducationis videamus, ab iis mihi narratam qui ipsi interfuerunt. Primo è cœtu aliquis ad id deputatus loca quædam ex S. Scriptura, in quibus de Eucharistia agitur, è libro legit. Inde Missam tanquam diaboli inventum, multis conviciis & horrendis blasphemis proscindit ac detestatur. Tandem, *Mei fratres*, inquit, *panem Domini, in memoriam passionis & mortis ejus, manducemus.* Tum ubi mensæ fratres assederunt, idem panem frangit, ac singulis buccellam porrigit, quam illi alto silentio & profunda in speciem devotione manducant. Eodem modo calix per fratrum manus circumfertur. Post hæc idem Deo gratias agit pro eo quod Papismi abusus & errores ipsis cõmonstravit;

ac veritatem revelarit. Hac absoluta gratiarum actione tam minister quam singuli Orationem Dominicam & Symbolum Apostolicum recitant: sicq; cœtus dimittitur. Antequã vero discedant, omnes iurandum dant, se religionis hoc suæ secretum nemini aperturos; veterum hæreticorum exemplo apud quos illud usitatum erat: *Jura, perjura, falsim secretum ne prode.* Hæc quidem Mâducatio, uti paulo ante dixi, inter novos illos Christianos diu usitata fuit, donec Calvinus Ecclesiam suam aliquanto melius efformavit, & Ministros à se creatos, huc illuc misit. Vidi hominem, qui apud Turonenses Manducationi ejusmodi nocturne interfuit, administrante monacho quodam Augustiniano, habitũ adhuc Regularem ferente, qui postea strangulatus est. In Podiensi oppido Benearnensis ditionis, Carmelira quidã Tarbensis, Solon nomine, noctu cœdiones suas in molendino habere, ac Manducationes administrare solebat, quibus Henricus Albrechtanus, domesticis fere omnibus insciis, ob metum ne res ad Franciscum Regem, quem ægre istud latuum non ignorabat, non raro intererat. Sunt penes me cœmentarii ab uno ministrorum ipsius conscripti; quos ad faciendam, ubi necesse fuerit, huic historiæ fidem, diligenter asservo. At bonus ille Princeps ut nimia facilitate hæreticis se adjunxerat, ita non multo post ad Catholicæ Ecclesiæ gremium rediit.

IV. Hic ego rem notatu dignam, quæ in Manducationum istorum quodam cœtu contigit, narrare operæ precium puto. Nonnulli cives Lutetiæ, metu ne in urbe proderentur, diversis viis ad eundem locum ab urbe aliquanto remotum, profecti fuerant, ut Manducationem ejusmodi celebrarent. Pane jam distributo, minister forte lagenam, in qua vinum sacramentali potationi destinatum erat, evertit. Effuso vino, miseris quid porro facerent hæsitantibus quidam consilium dedit, ut aqua substitueretur: quod tamen ab aliis statim fuit repudiarum, ut qui forte legerant quæ Sanctus Augustinus de Hydroparastis, & Sanctus Cyprianus de Aquariis scripserunt: quorum hæresin quum tota antiquitas damnavit, tum Divus Thomas pluribus scriptis refutavit. Ut enim nostri temporis hæretici puro & mero vino in Cœnæ suæ administratione utuntur, contra primitivæ Ecclesiæ morẽ, quæ vinum calici infusum aqua semper miscuit, ut S. Cyprianus notat: sic prisci illi meram aquam consecrabat atq; offerebant. Valde ergo anxii miseri isti fideles, tan-

dem à Diacono quodam monentur, posse ab uvis (autumnus enim tum erat) succum exprimi, & vini loco adhiberi. Non displicuit hoc consilium cœtus præsidi: ad quod probandum, XIII. Caput Numer. legere suis cœpit, in quo mentio fit uvæ grandissimæ, à duobus in pertica è terra promissionis ad populum Israeliticum deportatæ, quam Redemptoris in Cruce pendentis figuram esse ajebat. Hic ego scire velim, annon Manducantes isti similes fuerint veteribus illis hæreticis, qui antequam altare accederent, uvas consecrabant. Verum ecce tibi non minorem scrupulum eorum, qui è Galliis in Americam deducta Colonia, novum Calvini ibi Evangelium propagare conati sunt, opera præcipuè Petri cujusdam Richerii Carmelitæ apostatæ, qui primus ejusdem Evangelii apud Rupellenfes præco fuit. Quæ vero hujus & aliorum vita fuerit scire cupiens, Launæi scripta legat, me enim tam infamia & horribilia facinora hoc loco commemorare, tædet ac puder. Res sic habet. Postquam sanctificati isti in nova illa Colonia aliquamdiu commorati fuerunt jamq; nullum omnino vinum, præter exiguum quid restaret, orta est quæstio, utrum alio quã vino potus genere vel liquore Cœnam Domini celebrare fas esset. Quidam ajebant, quum Dominus vino usus sit, atque ipse discipulis dixerit, se posthac de fructu vitis non amplius cum ipsis bibiturum, vino omnino celebrandum, nihilq; ex prima institutione mutandum esse. Alii contra differebant, quum Christus tum in Judæa fuerit, quum Cœnã institueret, usitato ibi potu usum esse, qui si in terris illis incultis & vini sterilibus fuisset, non solum usitato ibi potu, sed & eadem ex contritis radicibus farina fuerit usus. Quid multis. Cõclusum tandem est, quæadmodum species panis & vini ubicumq; earum copia haberi potest, nequaquam permutandæ, aut aliæ earum loco sumendæ sint: sic nihil prohibere quominus illis deficientibus, aliæ res, quibus istis in locis homines ad alimẽtum utuntur, adhibeantur: allegata ad hoc etiam Lutheri auctoritate, qui ubi aqua desit, cerevisiam, lac, aut alium liquorem ad baptismum adhiberi posse dicat. Et hanc opinionem postea Theodorus Beza amplexus est: quæ etiam, ut Lærius testatur, à pluribus tum probata fuit; quæstio tamen indecisa mansit, quod ad istam extremitatem non sic devenit. Hac de re Calvinus consultus (teste Beza) respondit: Servatoris nostri Sacramentum

L1 2 hoc

hoc instituentis consilium fuisse, spiritualis cibi communionem ac participationem nobis repræsentare, id est, sui ipsius, sub communis panis ac potus symbolis. Quod si tum in Iudæa alius potus fuisset vsitatus, Christum certe eo potius quam vino vsurum fuisse: id quod ipse scopus quem Christus in Cœna spectauit, satis declarat. Existimat ergo Calvinus, eos qui non contemptu aut temeritate, sed necessitate coacti alio potus genere ijs in regionibus vsitato vtuntur, Christi consilio nihil omnino discedere. Hanc vero Caluini sententiam Consistorio atque integro cœtui ita placuisse dicit, vt eos qui ita à vini symbolo dependēt, vt alterā Cœnæ partē omittere, quam vrgente necessitate aliud proportionatum symbolum substituere malunt, supertiose facere iudicant. Quin etiam cereuisia aut alioliquore Cœnam administrari posse. Ecce tibi Calvinistica Theologia. Audi iam vicissim quid hac in re Catholica sentiat Ecclesia, ne Lectoris animus in dubio relinquatur. Materia ad consecrationem sanguinis Saluatoris nostri, necessaria, vinū est, sine quo nec sanguis Iesu Christi nobis dari, nec Calix benedictionis benedici vllō modo potest. Nā vt Sacramenta, quantum ad essentiā, à diuina sunt institutione; sic, quantum ad eorum essentiā & naturā, nihil in ijs mutare fas est. Porro institutionem hanc aut ex S. Scriptura discimus, quæ nobis modū à Christo in Sacramentorū institutione obseruatam tradit, ac similiter obseruare iubet: aut eorū instructione qui modum hunc vel ab ipso Iesu Christo, vel eius Apostolis, eorumq; discipulis & successorib. acceperunt, sequendo id quod D. N. aut ipse aut per Spiritum S. declarauit ac facere iussit. Quantum ad Dei Verbum attinet, colligi certe inde non potest, vel Dom: nostrum vel Apostolos alia materia quam vino vsos: id q; ipsi aduersarij fateantur. Quia ergo expresse iubemur facere q; Seruator fecit, hocq; mandatum ad ea certe pertinet quæ ad essentiā actionis D. N. Iesu Christi pertinent, ex quo genere etiam materia est siue obiectum; omnino etiam sub eo panis & vinum comprehenditur, vt ex ijs sacrificium & sacramentum fiat. Materia ergo in hoc Sacramento à S. Scriptura ad panem & vinum restricta est. Etsi vero D. N. vinum aqua miscuit, non tamen id eo fecit vt aqua Sacramenti huius esset materia, vt quæ ad id non pertineat, nisi quatenus traditione accepimus vinum aqua in sacra hac actione misceri solitum, vt etiamnum communiter sobrietatis amantes homines raro meracum bibunt. Et quemadmodū

aqua Calici infunditur non tamquam potus, sed consideratione vini, tanquam eius temperamentum: sic eadem nequaquam principalis est materia in Calice, sed vini tantum adiunctum, vnde & parum tantum admiscetur. Sed quamobrem? inquis. Ad repræsentandam Iesu Christi cum Ecclesia sua vnionem: quæ quidem vnio sanguine & aqua, quæ simul à Christi latere profluxerunt, præfigurata est. Ad traditionē vero quod attinet, credidit semper Catholica Ecclesia, atque ita omnes Doctores ac SS. Patres senserunt & docuerūt, Calicem Domini sine vino, tamquam materia necessaria, consecrari aut benedici non posse: eoque ijdem hæreseos eos damnarunt qui sola aqua vt ebantur, nō minus quā eos qui panis loco ad consecrationem corporis Dominici aliam materiam substituere voluerunt. Ex quo apparet Volaterranum error, scribentis, Papam sacerdotibus in Noruegia sine vino, quod in illis locis nullum ferē est, Missas celebrandi ac consecrandi potestatem fecisse. Atqui nec Papa, nec Concilium Iesu Christi institutionem mutare possunt. Quoniam ergo homines isti, diuinorum consiliorum, scilicet, interpretes, sub necessitatis vel dignitatis prætextu, Iesu Christi institutionem, contra vnanimen Catholicæ Ecclesiæ doctrinam omniumque SS. Patrum consensum, in eo quod præcipium in hoc Sacramento est, violare ausi sunt; quis non effrenem & Pharisaicam quandam arrogantiam in eis agnoscat? Cessent igitur canes isti a Harrare Ecclesiā, eo quod Sacramentum hoc caremonijs quibusdam, tanto mysterio dignis, ornauit: quæ quum ad ipsius Sacramenti essentiā non pertineant, non immerito in Ecclesiæ potestate eorum ordinatio censenda est. Sciant vero hoc, vbi materia deficiente Sacramentum hoc administrari nequit, bonam ac promptam voluntatem ac desiderium tam ad satis faciendum Dei mandato, quam ipsum corp⁹ Domini recipiendum sufficere. Considerent qua conscientia infantes sine Baptismo (Sacramento omnino necessario) mori permittant potius, quam vt eos extra concionem siue priuatim baptisent; quum huius rei nullum omnino à Deo habeant mandatum. Vide, quæso, hominum puerilitatem Idem sub necessitatis prætextu, Eucharistiæ institutionem potius omnino euertere malunt, dum scilicet alium liquorem quam à Christo ordinatum substituunt, quam Sacramenti huius vsu carere. Sed profecto fieri non potest, quin error ac mendacium quasi forex, suis se ipsa indi-

indiciis prodant. Quibus vos armis, & Calvinistæ, veteres illos hæreticos impugnabitis, ut Pepusianos, qui cum pane frumento; aut Aquarios, (quos Clemens Alexandrinus i. libro Stromatum aperte hæreticos appellat) qui loco vini aqua in hoc sacramento utebantur? Ut de aliis nihil dicam, qui pro vino lac, aut deniq; aliquid aliud substituerunt: quorum omnium error in idem incidit. Quia etiam ob hoc ipsum Calvinistæ à Lutheranis reprehenduntur, uti ex libro II. Theologiæ Calvinisticæ, & sequenti de duobus abstemiis historia videre est: quæ sic habet Cardinali Hosio, apud Imperatorem Ferdinandum Legati Apostolici munus obeunte, duo nobiles cum Iesuitis disputationem de cõmunionis Calicis susceperant. A quibus rogati (neuter enim vinum bibebat) quomodo Cœnâ suam celebrarent: unus respondit, se ex superintendentium consilio, aquam adhibere. Alter vero, Hoc, agebat, ego nequaquam à meis Pastoribus impetrare potui. Equidem Magdeburgenses in cõsiliũ adhibui, qui responderunt, si velim sanguinis Dominici fieri particeps, nullo modo me Calicem abstinere posse. Horum offensus pertinacia, Augustam profectus sum, ubi mihi idem fuit responsum. Periculum deinde in meo cubiculo facere volui, utrũ vino uti possem: sed infusum omne reluctans stomachus rursus egressit. Re diu multumq; in Consistorio ventilata, tandem conclusum fuit, debere me quando Cœna celebraretur, Calicem quidem accipere, atque ori vinum admovere, tumque etiam si nihil de gloriâ, fide tamen me Christi sanguinis futurum participem. O lepidum commentum! quod nescio equidẽ quomodo cum reali manducatione quam Augustanæ Confessionis homines fatentur, conciliari possit. Historiam hanc Rescius in Artheimicis suis de Trinitate recitat. Sed ad miseros nostros erroneos redeo.

Non multo post novæ isti religionis sectatores cum Manducatione sua è cavernis ac hortis longe ab hominum cõmmercio remotis, in publicum eruperunt, quamvis spiritum domi, uti agebant, in cubiculis suis relinquerent. Inde vero magnæ cõtroversie inter Calvinistas ortæ sunt, quibusdam dicentibus, ad vitandam persequutionem, licere Missam accedere, modo animus integer & in veritatis cognitione firmus persistat; eoque externam illam actionem neminẽ debere offendere. Calvinus qui Genevam tanquam ad asylum confugerat, ibique tutus se continebat, acerbum scriptum contra perlonatos hos fideles, quos Nicodemitas appellat,

Anno MDXLV. edidit. Multi nihilominus in sententia sua persistebant, agentes, Domini solius esse cõscientiã judicare, ut cui soli interiora animi cognita sint ac contra rationem esse, Ecclesiam vix dum natam, quamque nihil magis quam silentium & secretum tutam præstet, præsentissimo periculo objicere, ac hostibus penitus exstinguendam ac proculcandam dare.

VI. Dubia porro hæc in omnibus fere eorum cõtibus ventilata sunt, nec leves inde contentiones ac simulates existerunt, ferventioribus eos qui ad Catholicas itarent Ecclesias increpantibus. Quocirca legatos in Germaniam, Helvetiam, ac Genevam miserunt, ut Theologos quid hac in refaciendum esset, consulerent. Quorũ diversa fuerunt sententiæ Saxones enim, Licere, agebant, declinandi periculi causa Papisticis interesse ceremoniis, verum id quã potest rarissime faciendum. Calvinus è contra, cui aliena pellis vilis erat, Deo pure serviendum, & tam corpus quam animum ab omni idololatriæ labe purum servandum, recte, et si minus vere, monebat. Sic ergo incertiores quam antea redditi, ex miseris illis nonnulli hypocrisis velo utebantur, & corpus quidem ad Missæ sacrificium afferebant, cor vero domi in cubiculo relinquebant. Alii vero Calvinum sequuti consilium, & animi sui sententiam libere professi, novum illud Pseudomartyrologium nominibus suis & Actis longius fecerunt, ut infra videbis.

QVIBVS ARTIBVS RELIGIOSI VTRIVSQUE SEXUS ad Calvinisticam religionem vel libertatem potius fuerint pertracti.

CAPUT DECIMUMSEXTUM.

ARGUMENTVM.

- I. *Calvini Evangelio percrescente, multi utriusque sexus Religiosi monasticum habitum abiciunt.*
- II. *De quodam Monacho Dominicano, à Calvinistis ut religionem desereret tentato.*
- III. *De quibusdam qui Catholica religione ad seducendos alios abusi sunt.*
- IV. *In primis ut populum ad idololatriam perducerent.*
- V. *An illa vera fuerit idololatria.*
- VI. *Quæ idololatria est materialis, non formalis.*

QVemadmodum morbus omnes pravos corporis male affecti humores excitat; sic Lutheri ultima ac Calvinii rabies omnes eorum qui